

ΠΡΟΤΑΣΗ :

Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του ΣΣ Λειανοκλαδίου - Προσαρμογή στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο-Ανάπλαση της περιοχής

ΑΝΑΔΟΧΟΣ :

Κ/Ξ ΕΡΓΟΥ ΤΙΘΟΡΕΑ-ΔΟΜΟΚΟΣ

ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ :

Γάκης Νικόλαος, αρχιτέκτων μηχανικός | **Νοτοπούλου Εύα**, αρχιτέκτων μηχανικός

Στα πλαίσια της ευρύτερης ανακαίνισης του ΣΔ και των υποδομών μεταξύ Τιθορέας και Δομοκού, έγινε μια διερεύνηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης της περιοχής του ΣΣ Λειανοκλαδίου.

Οι στόχοι που τέθηκαν είναι : αφενός η αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της περιοχής και αφετέρου η προσθήκη των απαραίτητων, συμπληρωματικών υποδομών για την αποτελεσματική λειτουργία του Σταθμού.

Σύντομη Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης

Η **περιοχή της πρότασης** ανάπλασης εντάσσεται στην ευρύτερη περιοχή της κοιλάδας του Σπερχειού, βρίσκεται μόλις 6km δυτικά της Λαμίας και καταλαμβάνει έκταση περίπου 150 στρ.

Στις **κτιριακές εγκαταστάσεις** βρίσκουμε το κεντρικό κτίριο του Σταθμού, με όλες τις συνήθεις λειτουργίες. Γύρω από το κεντρικό κτίριο υπάρχουν τα κτίσματα της ΓΑΙΑΟΣΕ, πετρόκτιστα, σε καλή κατάσταση - τουλάχιστον οφθαλμοσκοπικά - και με σημαντικούς αύλειους χώρους, κτίρια-που αποτελούν κομμάτι της ιστορίας του Σταθμού και οφείλουν να αξιοποιηθούν.

Το **κυκλοφοριακό δίκτυο – στη σημερινή του μορφή** - περιλαμβάνει: Τον κεντρικό ασφαλτοστρωμένο δρόμο που διασχίζει την περιοχή σε άξονα Β-Ν και ενώνει τον οδικό άξονα Λαμίας – Καρπενησίου με τον ΣΣ Λειανοκλαδίου. Τον δρόμο που διατρέχει την περιοχή από Α-Δ και είναι εν μέρει ασφαλτοστρωμένος, στο ανατολικό τμήμα του - και υπό διαμόρφωση προς τα δυτικά. Μετά την ολοκλήρωση του έργου, ο δρόμος αυτός θα ενώνεται με τις δύο υπό κατασκευή διαβάσεις ανατολικά & δυτικά. Το οδικό δίκτυο μεταξύ του ΣΣ και της οδού Καρπενησίου αποτελείται κυρίως από οδούς χωρίς τελική διαμόρφωση.

Η περιοχή έχει έντονο **πράσινο στοιχείο** και **ήπιο ανάγλυφο** σε όλο το μήκος της, ενώ παρά το μικρό πλάτος της στον άξονα Β-Ν, διαθέτει πολλούς ελεύθερους χώρους, που προσφέρονται για την υποδοχή υπαίθριων χρήσεων.

Στο δυτικό τμήμα της περιοχής ανάπλασης, συναντάμε την γραμμή απόθεσης (1Β) – όπου βρίσκεται συγκεντρωμένο **το τροχαίο υλικό**. Τόσο τα υλικά των ΣΓ, όσο και τα παροπλισμένα βαγόνια, μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία σχεδιασμού και να ενσωματωθούν στην πρόταση ανάπλασης.

Η **προσβασιμότητα της περιοχής** και του Σταθμού δε λειτουργεί ικανοποιητικά. Κυρίως γιατί στην παρούσα κατάσταση, η πρόσβαση πραγματοποιείται αποκλειστικά από μία ασφαλτοστρωμένη οδό και οι

υφιστάμενες εγκαταστάσεις στάσης και στάθμευσης, δεν επαρκούν για το προσωπικό, τους επιβάτες και τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς. Παράλληλα, η ελλειμματική λειτουργία του Σταθμού, οι ανεκμετάλλευτοι χώροι των κτιρίων και των αυλών της ΓΑΙΑΟΣΕ και η άβολη κυκλοφορία των πεζών- λόγω του αδιαμόρφωτου οδικού δικτύου- καθιστούν την περιοχή, μια «αδρανή ζώνη», ένα φράγμα λειτουργικής ασυνέχειας, που αποκόπτει το Σταθμό από οποιαδήποτε προοπτική συνδεσιμότητας με το γύρω περιβάλλον.

Συμπερασματικά, η περιοχή μελέτης εμφανίζει σημαντικές δυνατότητες αξιοποίησης. Με τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη και το Σταθμό να αποκτά κομβικό ρόλο, προκύπτουν οι εξής **απαιτήσεις σχεδιασμού** :

- Ανάδειξη της περιοχής σε σημείο αναφοράς (τοπόσημο) για το σύνολο του δήμου
- Ενίσχυση του κοινόχρηστου χαρακτήρα της περιοχής με υπαίθριες δραστηριότητες και ελεύθερους
- Διασύνδεση με τα δίκτυα μεταφοράς και ανάλογοι χώροι στάσης
- Πρόβλεψη σε όλο το μήκος της περιοχής ανάπλασης, για την κυκλοφορία και εξυπηρέτηση των εμποδιζόμενων ατόμων
- Ορθολογικός σχεδιασμός της κυκλοφορίας των ΙΧ και κάλυψη των αναγκών στάθμευσης
- Δημιουργία πολλαπλών διαδρομών και χώρων στάσης για τον πεζό και τον ποδηλάτη
- Αποκατάσταση της σχέσης του Σταθμού με τον γειτονικό αστικό ιστό, μέσα από κατάλληλες εμπορικές λειτουργίες
- Ένταξη της περιοχής σε ένα ευρύτερο δίκτυο πράσινων χώρων και σημείων ενδιαφέροντος του Δήμου, που θα ενισχύει και την τουριστική επισκεψιμότητα
- Βιώσιμη προσέγγιση με επεμβάσεις που θα προσαρμόζονται στα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά - κλίμα, ανάγλυφο, χλωρίδα, μορφολογία υφιστάμενων δομών.

Προτάσεις ανάπλασης

Ορίζονται στην περιοχή **τέσσερις υπο-ενότητες ανάπλασης**, κάθε μια με διακριτά χαρακτηριστικά και θεματικές χρήσεις. Ο επιμήκης χαρακτήρας της περιοχής ανάπλασης, οδήγησε στην επιλογή ενός δυναμικού στοιχείου ενοποίησης, ενός **«μεγάλου περιπάτου»** για τον πεζό και τον ποδηλάτη, που θα διατρέχει όλο το μήκος της. Η ενοποίηση λειτουργεί τόσο σε επίπεδο χρήσεων, με τον περίπατο να κατευθύνει στις κατά τόπους δραστηριότητες, όσο και σε επίπεδο σχεδιασμού, με την επιλογή μιας ενιαίας μορφολογικής προσέγγισης του περιπάτου – σε υφή, υλικό, χρώμα και γεωμετρικές χαράξεις. Το ασύμμετρο περιτύπωμα της περιοχής και της ζώνης απαλλοτροίωσης, οδήγησε σε άξονες – χαράξεις, με διαφορετικές γωνίες στρέψης, που οριοθετούν τις κύριες οδεύσεις κυκλοφορίας πεζού και ποδηλάτη.

Ενότητα Α | Κεντρικές Λειτουργίες

Στην Ενότητα Α συγκεντρώνονται όλες οι κεντρικές λειτουργίες, δηλαδή οι βασικές, συμπληρωματικές υποδομές για την αναβάθμιση των υπηρεσιών του Σταθμού. Απέναντι από το κτίριο του Σταθμού, δημιουργείται Χώρος Προσωρινής Στάσης και Στάθμευσης Λεωφορείων. Προβλέπονται θέσεις για δύο λεωφορεία και χώρος αναμονής επιβατών. Σε συνέχεια προς τα δυτικά, αναπτύσσεται ο Χώρος Στάθμευσης και Αναμονής των ΙΧ. Διαθέτει δύο σημεία εισόδου-εξόδου ανά κατεύθυνση, έχει χωρητικότητα 35 θέσεων και πρόβλεψη 2 θέσεων ΑΜΕΑ. Απέναντι από το κεντρικό κτίριο του Σταθμού, με κατάλληλη αναδιαμόρφωση του υφιστάμενου πεζοδρομίου, προβλέπονται άλλες δύο θέσεις στάθμευσης ΑΜΕΑ.

Στην ενότητα αυτή υπάρχουν επίσης προοπτικές υποδοχής εμπορικών λειτουργιών. Επιλέγονται τα κτίρια (1),(2) και (3) και ενδεικτικά προτείνονται κάποιες λύσεις επιχειρηματικής επανάχρησής τους, που θα εξυπηρετούν τον ταξιδιώτη και τον περίοικο και θα προβάλλουν την ταυτότητα της περιοχής. Στο κτίριο (1) προτείνεται η λειτουργία παραδοσιακού παντοπωλείου, με προϊόντα τοπικής παραγωγής, στο κτίριο (2), η λειτουργία παραδοσιακού καφενείου, που θα αναβαθμίσει και τις προσφερόμενες υπηρεσίες του Σταθμού. *Μια μικρή παρένθεση για τον παρεξηγημένο όρο «παραδοσιακό» που χρησιμοποιείται, όχι με την έννοια της γραφικότητας : Η σύγχρονη ζωή και επιχειρηματικότητα μπορεί να ενταχθεί στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική και να αποτελέσει εργαλείο διατήρησής της.* Στο κτίριο (3) -το γνωστό ως *Κοιμητήριο*- προτείνεται η δημιουργία ενός πρότυπου ξενώνα σύντομης διαμονής. Η παλιά λειτουργία του ως ξενώνα για το διερχόμενο προσωπικό του ΟΣΕ και το γεγονός ότι έχουν διατηρηθεί τα δομικά στοιχεία του, διευκολύνουν στην επανάχρησή του. Σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες αναπλάσεις, θα προκύψει ένα ολοκληρωμένο πακέτο προσφερόμενων υπηρεσιών διαμονής- αναψυχής. Πίσω από το κτίριο (3), δημιουργείται ένας επιπλέον χώρος στάθμευσης, χωρητικότητας 20 θέσεων, και 2 θέσεων ΑΜΕΑ.

Ακόμα και αν δεν είναι άμεσα δυνατή η αποκατάσταση των κτιρίων που επιλέχθηκαν προς αξιοποίηση, οι αύλειοι χώροι τους σχεδιάζονται ως ανοιχτές πλατείες, ελεύθερης πρόσβασης. Τμήμα τους μπορεί να εξυπηρετεί τις χρήσεις των κτιρίων ενώ, στην υπόλοιπη έκταση διαμορφώνονται χώροι κοινόχρηστοι. Δημιουργούνται εκτεταμένοι χώροι στάσης και επιφάνειες φυτεύσεων. Στις προτεινόμενες υπαίθριες χρήσεις εντάσσεται ένας υπαίθριος χώρος παιχνιδιού, με πιο ελεύθερα χαρακτηριστικά, που συμφωνούν με την έννοια της πλατείας. Από εδώ διέρχεται και ο κύριος ποδηλατόδρομος που διατρέχει όλη την έκταση ανάπλασης.

Προς τα δυτικά -στη σημερινή θέση του εργοταξίου του Άκτορα- δημιουργείται μια δεύτερη πλατεία εκτόνωσης των κινήσεων, σχεδιασμένη

σε ένα κάρναβο από ανισόπεδες επιφάνειες. Μορφολογικά μπορεί να εξυπηρετεί ποικίλες χρήσεις (*στάση, παιχνίδι, ποδήλατο, skate*). Εδώ, συνεχίζει και ο κεντρικός ποδηλατόδρομος, που μεγαλώνει σε πλάτος και λειτουργεί και ως πορεία πεζών. Στο σημείο αυτό -όπου ο χρήστης σταδιακά απομακρύνεται από το Σταθμό -τοποθετείται ένα αναψυκτήριο, που στεγάζεται σε ένα σύνολο ανασκευασμένων βαγονιών. Την χρήση του βαγονιού θα τη δούμε και σε άλλα σημεία της ανάπλασης, να λειτουργεί ως μορφολογικό στοιχείο ενοποίησης και σύνδεσης με την ιστορία του τόπου.

Ενότητα Β | Αθλητικές Υποδομές & Αναψυχή

Οι ελεύθεροι χώροι που διαθέτει, ευνοούν τη συνέχιση των διαδρομών περιπάτου και επιτρέπουν τη δημιουργία ενός υπαίθριου αθλητικού κέντρου.

Προτεινόμενες αθλητικές υποδομές - στις θέσεις Β1, Β2 και Β3: Γήπεδο Καλαθοσφαίρισης, Γήπεδο Αντισφαίρισης και Γήπεδο Πετοσφαίρισης . Οι διαδρομές πεζού και ποδηλάτη έχουν συνεχή, γραμμική, παράπλευρη φύτευση (βλ.*σκαρίφημα της τομής*) και ενοποιούν όλη την περιοχή του αθλητικού κέντρου.

Στο νότιο Τμήμα της ενοτητας αυτής συνεχίζει ο κύριος ποδηλατόδρομος, ενώ κατά τόπους, ενώνεται και με ένα δευτερεύον δίκτυο πορειών για ποδηλασία. Στο σημείο αυτό, υπάρχει ήδη αρκετό πράσινο, που ενισχύεται με νέες φυτεύσεις και ευνοεί στη δημιουργία ενός μεγάλου χώρου στάσης. Εδώ δημιουργείται ένας δεύτερος, υπαίθριος χώρος παιχνιδιού. Επιχειρείται μια εναλλακτική προσέγγιση του *παιδότοπου*, με την χρήση του κελύφους των βαγονιών. Με κατάλληλη αναδιαμόρφωσή τους, μπορούν να φιλοξενήσουν δραστηριότητες ψυχαγωγίας ή ένα κέντρο ενημέρωσης για μικρά παιδιά. Και εδώ, συνεχίζονται οι υπαίθριες αθλητικές υποδομές. Ο χώρος προσφέρεται για την υποδοχή σχολικών εκδρομών λόγω της θέσης του, δίπλα στο Σταθμό, με εύκολη διασύνδεση με τη Λαμία και τη Στυλίδα. *Να σημειώσουμε ότι στο γενικό σχεδιασμό έχει ληφθεί υπόψιν η απαραίτητη απόσταση ασφαλείας από τη ΣΓ και η προστασία του χώρου με κατάλληλα περιφράγματα ή/και φυτεύσεις.*

Ενότητα Γ | Περίπατος & Θεματική Αναψυχή

Ένα μεγάλο κομμάτι της έκτασης καταλαμβάνει το νέο τμήμα οδοποιίας, που θα καταλήγει στην άνω διάβαση Ε65. Η ενότητα αυτή είναι σε άμεση επαφή με το παράλληλο ΣΔ και οι εκτάσεις της προσφέρονται για τη συνέχιση του περιπάτου, και για θεματικές ενότητες αναψυχής.

Στο νέο τμήμα οδοποιίας, αλλά και στα υπόλοιπα τμήματα του κεντρικού οδικού άξονα - όπου αυτό είναι εφικτό - προτείνεται δρόμος διπλής κυκλοφορίας, χωρίς παράπλευρες θέσεις στάθμευσης, εφόσον πλέον προβλέπονται οργανωμένοι χώροι στάθμευσης, που θεωρούμε ότι καλύπτουν τις ανάγκες. Γραμμικές φυτεύσεις διαχωρίζουν την οδό κυκλοφορίας των ΙΧ, από το χώρο κίνησης των πεζών (βλ. Σκαρίφημα

τομής). Η ίδια φιλοσοφία φυτεύσεων ακολουθείται σε όλα τα τμήματα της ανάπλασης. Ανά τακτά διαστήματα, τοποθετούνται διαβάσεις, για την εύκολη πρόσβαση σε όλες τις κατά μήκος δραστηριότητες.

Στο «μεγάλος περίπατο» που αναπτύσσεται δίπλα στο ΣΔ, μπορούν να ενταχθούν και κάποιες μορφολογικές αναφορές για το Σιδηρόδρομο. Η επανάχρηση υλικών των ΣΓ αποτελεί συνήθη πρακτική, με πολλά επιτυχημένα παραδείγματα στο εξωτερικό και δημιουργεί μια σχέση διαλόγου με την ιστορία του τόπου.

Στις προτεινόμενες χρήσεις περιλαμβάνονται :

- Υπαίθριες διαμορφώσεις με φυτεύσεις και απλές κατασκευές, εξυπηρετούν ως χώροι στάσης και εναλλακτικά ως χώρος παιχνιδιού για τις μικρές ηλικίες. *Επιλέγεται η γεωμετρική φόρμα του κύκλου – όπως και στον χώρο παιχνιδιού-στάσης της ενότητας Α. Κατασκευές που τοποθετούνται σε σύνολα και ανάλογα με τις διαστάσεις τους (ύψος/διάμετρος), το υλικό κατασκευής τους και σε συνδυασμό με φυτεύσεις, εξυπηρετούν ποικίλες αναγνώσεις-δραστηριότητες.*

- Ένα σύνολο από ανασκευασμένα βαγόνια που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως χώρος εκθέσεων, είτε με σταθερή θεματική -για το Σιδηρόδρομο και την ιστορία του- είτε με περιοδικές εκθέσεις, σχετικές με τον τόπο. Υπαίθριοι χώροι στάσης συνοδεύουν όλο το μήκος των διαδρομών περιπάτου.

- Ένα υπαίθριο γυμναστήριο, μια δραστηριότητα που απευθύνεται πρωτίστως στους κατοίκους της περιοχής, αλλά μπορεί να προσελκύσει και άλλα άτομα που επιθυμούν μια ολοκληρωμένη εμπειρία άθλησης, σε συνδυασμό με τις διαδρομές ποδηλάτου και τις πεζοπορίες.

- Ένα τρίτο σύνολο από βαγόνια, όπου διατηρείται μόνο ο σκελετός τους, μπορεί να εξυπηρετήσει πρωτοβουλίες των κατοίκων τις περιοχής ή να φιλοξενήσει δραστηριότητες για παιδιά.

- Στο τέλος της Ενότητας Γ, προς τα δυτικά, αναπτύσσεται ένας κήπος, που ακολουθεί τις χαράξεις της περιοχής ανάπλασης με ενδιάμεσους, μικρούς διάδρομους περιήγησής του. Οι θεματικές του καλλιέργειες θα λειτουργούν είτε εκπαιδευτικά, στα πλαίσια της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης - (πχ. με επισκέψεις & εκδρομές σχολείων) , είτε ως ενημερωτική ενότητα της τοπικής χλωρίδας, για τους διερχόμενους επισκέπτες.

Ενότητα Δ | Κυκλοφοριακή Σύνδεση & Φυσικό Τοπίο

Στην τελευταία ενότητα της περιοχής, προς τα δυτικά, ολοκληρώνεται το νέο τμήμα οδοποιίας, με κατάληξη στην γέφυρα διασύνδεσης με τον Ε65. Οι ποδηλατόδρομοι συνεχίζουν εδώ και στις δύο κατευθύνσεις, ενώ γραμμικές φυτεύσεις σκιασμού και σημειακά κάποιοι χώροι στάσης, ολοκληρώνουν τον περίπατο.